

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošljaj-njem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 80 kr., za četr-t leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Enabenseminar). — Deložniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. —
Bokopisl se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo;
Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr
dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Oštarije pa počitek ob nedeljah.

Kjer veje duh krščanstva, tam se godi vse prav, kakor in kar terjaja človeška natora in dopušča volja božja — tudi brez posebne postave. Ali žal, da se duh krščanstva in celo že človeštva čedalje bolj izgublja med nami in treba nam je za to zmerom več in poedinih po-stav, če nečemo, da nam izgine vse blagostanje iz ljudstva.

Delo je čast in dolžnost človeka. Za tisto je tudi njegova narava po vsem pripravna, ven-dar gre to le do neke, gotove meje. Kedar člo-vek le-to prestopi, pa delo za-nj ni več naravno in mu ni več na korist, marveč obrne se mu na škodo, dušno ali telesno ali pa na obojno. V tem mu je treba pomoči. Za-se, za svojo osebo si jo najde človek že še sam, leži mu več ali manj v njegovi volji. Za društvo, za dr-žavo pa je treba, da seže gosposka vmes.

Poslednji državni zbor je v posebnih po-stavah delo omejil ter nedeljo odločil v sploš-nji počitek ali, kakor že to ni moglo biti dru-gače, na marsikatero delo svojih postav ni raz-tegnil ali pa tega ni bil mogel. Zato pa se zdaj, ko so se te postave jele izpeljevati, oglaš-a že čedalje več delalcev, ki bi tudi radi dobroto nedeljskega počitka uživali. Tako trgovci, zi-darji in drugi.

Mi pa dnes opozarjamo častite bralce na eno vrsto delalcev, na katere državni zbor ni bil mislil, pa tudi sami še niso pokazali, da bi radi v nedeljo počitka — to so krčmarji. Po naših mislih so ga tudi oni potrebni, ali če ga že ne marajo sami, ljudstvo ga je potrebno.

Dokazovati sicer ne menimo, da in zakaj je v nedeljo krčmarjem in njih pomočnikom počitka treba, nam gre le za ljudstvo in temu je pa že prav treba, da se vkrene kaj gledé ošta-rij njemu na korist. Omenimo pa koj skraja, da ne terjamo krčmarjem za ves den nedelje počitka, ali tudi za vse dopoldne. To ni lahko mogoče, pa še tudi sploh ni potreba. V mislih

imamo samo nekatere ure in to vsaj dopoldne, nič manj po mestih, kakor na kmetih. Toliko je mogoče, toliko pa je za blagostanje ljudstva tudi potrebno.

Naše cesarstvo je krščansko, v njem še čuti in ima ogromna večina ljudstva potrebe krščanstva in njim se zastostuje prav le v ne-deljo dopoldne. Ako so v teh urah oštarije odprte, more biti celo tik cerkve, kar je po večih krajih, mar one niso lehkomišelnih mladini vabilo, muditi se raji v njih, kakor pa v cerkvi? Mladina brez vere ali vsaj taka, ki nima po-trebe, zadostiti ji, pa ni in ne bo nikjer nikoli državi na blagor. Pa to naj bi še bilo, saj še dobri stariši in skrbni dušni pastirje v tem niso brez vse veljave; ali izgodi se rado, da vino in še hujše, žganje zmeša tacim mladeni-čem glavo, in tepenje med njimi ali tudi že motenje službe božje je temu le naravna posle-dica.

Država, kakor nikogar ne sili s svojo po-stavo k bogočastju, tako pa je dolžna vsaj skr-beti, da je to vsakemu mogoče in ga v njem nihče ne moti. To pa stori, če tudi le posredno, oštarija, kedar se v njej toči ob času službe božje.

Bati se ni kake škode ni krčmarju ni ljud-stvu, če se o teh urah zapró vse oštarije, iz-lasti pa še take, ki so blizu cerkve. Kdor čuti potrebo do oštarije, lahko ji ustreže ali že po-prej ali pa poznej, kedar ne bo nikomur za napo-tek. V obče pa ne prinese nikomur dobička, veliko po oštarijah posedati.

Liberalnim vladam gre ta dvomljiva hvala, da nimamo več postave v našem cesarstvu, ki zabranjuje motenje službe božje, katero se začne v oštariji, izvrši pa v cerkvi in konča v sodnji. Ne upamo veliko, da jo dobomo že v kratkem, čeravno čutimo, da njena potreba čedalje silniša postaja.

Zato pa se obračamo do naših bralcev, med katerimi je lepo število županov in krč-marjev, naj skrbijo vsak po svoji moči, da bode

tudi po oštarijah posehmal ob nedeljah in praznikih v urah, ki smo jih zgorej navedli, počitek, saj ga je treba krčmarjem in krščanskemu ljudstvu, nikomur pa ne bo na škodo. (2)

Narodnostno hujskanje.

Iz skupnega past. lista avstrijskih škofov.

V krščanskem smislu razni narodi sveta niso druga, kakor enakopravni udje, bratje in sestre ene edine družine božje. Kdor ne priznava te resnice; kdor jo taji, naj že bode le v djanju s svojim življenjem — kdor tedaj pretira ljubezen do svojega naroda tako, da sovraži druge narode ali pa jih zaničuje, prepir in sovraštvo seje med nje; kdor ne vidi v svojem bližnjem v prvi vrsti odrešenca Kristusovega, ampak narodnega nasprotnika, on ne misli in ne ravna več v duhu katoliškem, kajti narodnost stavi nad katoliško vero. Poslušajte besede, katere so avstrijski škofje l. 1849. v isti stvari svojim vernim govorili. Njih tedanje svarjenje in klic velja danes, kakor je bil tačas veljal, pa danes še celo bolj kakor tačas.

„Vaši škofje“, so rekli, „štejé si v dolžnost pokazati vam natančniše in svariti vas pred najnevarnišo zapeljivko, ki je sovražnikom kršč. reda tako pogostem in s tolikim uspehom v rabi. Ta mamljivi klic je narodnost. Bog je, kakor neki apostol, vstvaril iz enega človeka ves človeški rod, naj prebiva po vsej zemlji, ter je odločil odmenjene čase in meje njih prebivanja. (Ačt. app. 17, 26.) Da smo tedaj razdeljeni v družine, rodove, narode, to je božje delo. Različni jeziki pa so že nasledek greha, odpada od Boga, razpora ljudi med seboj. Ker omikani pagani niso znali, da izvirajo vsi ljudje iz enega očeta in da so vstvarjeni po božji podobi, zato so imeli tuja ljudstva za divjake in so jih zaničevali ter jih z vojsko napadali. Še sedaj je surovemu paganu vsak tujec smrten sovražnik; on pozna samo svoj mali rod, vkončuje vsakega tujca, ubije ga ali pa proda kakor živinče; paganstvo samo se je popolnem poživilo.

Še le krščanstvo je človeku pravo veljavo podarilo. Ono izpoznavava vse ljudi za rod božji, za otroke božje, ki so poklicani v božje kraljestvo; vsi so si v rodu v dvojnem pomenu, zakaj vsi so iz ene krvi in vsi so rešeni z eno krvjo, prelito na križu. „Po Jezusu Kristusu so se namreč ti, ki so bili kedaj daleč, približali, podrla se je stena med narodi, končalo se savraštvo“ (Eph. 2, 13.), vsi pa so se združili v eno telo pod enim poglavarjem in vsi imajo pristop v enem duhu k Očetu; ni več juda, ne ajda, ne divjaka, ne skita, ne sužnja, ne prostaka, ampak vse in vseh je Kristusa (Col. 3, 11.); vez popolnosti pa, ki jih edini, je ljubezen.

Krščanstvo tedaj in pravo človekoljubje more in odobrava narodni ponos pa tudi družinski čut samo dotlej, dokler ta pospešuje ljubezen. Tudi kristijan je v resnici s svojo družino v tesnejši zvezi, kakor s svojo srenjo; v tesnejši zvezi s svojim narodom in s svojo deželo, kakor z vsem človeštvom; on pa izpolnjuje svoje dolžnosti do vseh, je vsem to, kar jim mora po božji naredbi biti, če izvršuje njegova ljubezen, povzdigujoč se iz sebe, svojo nalogo v čedalje širjih krogih družine, srenje, naroda, države, človeštva. Ali ljubezen postane grda sebičnost, če se, ne da bi segla izven sebe, vtopi sama v sebe in obrača vse samo le na se. Potem se vname sovraštvo med posameznimi udi, kakor tudi med družinami, srenjami, ljudstvi, narodi in razruši se zlovoljno vsaka višja vez med njimi.

Tako se naše dni umetno draži po brezbožnem zapeljevanju, ki namerava razdreti ves božji in človeški red, pametna ljubezen narodov do svoje zgodovine, svojega jezika in podedovanih šeg na krčevito in prenapeto brezumje, ki gleda v vsakem sosedu, ki je drugih misli, smrtnega sovražnika in vpepeli lastno hišo za to, da vkonča tako tudi sosedovo. To pač ni napredek in omika, kakor to oni imenujejo, ampak je prav le rakova pot, vredna objokovanja, — pot nazaj v pagansko temo in surovost; narodnost izpremeni se v zlato tele in njeno molikovanje je v ognju razuzdanih strasti le prevečkrat zverinski boj med plemeni v sramoto človeštvu, gnjusobo pred Bogom.“

Tako so bili pred 36. leti v enem duhu avstrijski škofje govorili; bili pa so sami iz različnih narodov raznojezične monarhije ter so tako opominjali k miru med narodi in svarili pred razporom in preprirom. Ravno tisti duh navdušuje tudi nas, ljubi verni, in zato vas svarimo tudi mi, sedanji avstrijski škofje, ki smo se v edinosti zbrali: Brzdajte svoj narodni ogenj, svoja narodna prizadevanja, ne žalite krščanske ljubezni! Vsi ste otroci ravno tistega Očeta v nebesih in naše skupne matere sv. cerkve; vsi molite, če prav v različnih jezikih k nemu Bogu; vsi ste odrešeni po ravno tistem Jezusu Kristusu, posvečeni po ravno tistem sv. Duhu! „En Gospod, ena vera, en krst, en Bog in Oče vseh“, neki apostol (Eph. 4, 5, 6.), eno nebeško kraljestvo je za vse. V tej višji edinosti nimajo narodne razlike nobene odlične veljave več. In zakaj bi, preljubi, ne mogli v naši skupni domovini, v naši lepi Avstriji, skupaj živeti v ljubezni in edinosti? Zakaj bi svojemu vladarju, ki ljubi z enako darežljivostjo svoje narode, množili vladarske skrbi s tem, da se prepiramo in si zavidamo, ne pa da bi po njegovem geslu „z združenimi močmi!“ blagor varstva in vseh posameznih narodov popeševali? Zakaj bi nek z narodnimi razpori in bojiviše povečevali